

XÂY DỰNG VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA, SỨC MẠNH CON NGƯỜI VIỆT NAM THEO TÌNH THẦN TÁC PHẨM

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

ThS NGUYỄN THỊ TRIỀU
Học viện Chính trị khu vực III

1. Nội dung xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong tác phẩm

Tác phẩm *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam* gồm 29 bài viết, bài phát biểu tiêu biểu của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đúc kết những thành tựu phát triển lý luận và thực tiễn của Đảng ta về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Trên nền tảng tư duy lý luận sâu sắc, cuốn sách đã trình bày, phân tích, lý giải các vấn đề lý luận và thực tiễn về mô hình chủ nghĩa xã hội và nội dung, giải pháp để từng bước xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Các bài viết đề cập đến nhiều nội dung cơ bản trong tiến trình xây dựng và phát triển đất nước trong tình hình mới.

Ngay trong bài viết đầu tiên mang chính tên của cuốn sách: *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, văn hóa đã được đặt dẫn ở vị trí quan trọng: “Chúng ta coi văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc; xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế và tiến bộ, công bằng xã hội là một định hướng căn bản của quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam”¹. Để rồi sau đó, bài viết dành cho văn hóa đã mang tầm khái quát toàn bộ sự nghiệp xây dựng, phát triển văn hóa Việt Nam hiện nay: “Quyết tâm chấn hưng

và xây dựng thành công một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”². Bài viết được Tổng bí thư trình bày tại Hội nghị văn hóa toàn quốc triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, ngày 24-11-2021.

Trong cuốn sách còn có một bài viết dành cho lĩnh vực quan trọng của văn hóa là văn học nghệ thuật được Tổng Bí thư phát biểu tại Lễ kỷ niệm 70 năm Ngày thành lập Liên hiệp các hội Văn học nghệ thuật Việt Nam (1948 - 2018) ngày 25-7-2018: “Tiếp tục xây dựng, phát triển văn hóa nghệ thuật xứng tầm với công cuộc xây dựng đất nước trong thời kỳ mới”³.

Các bài viết đã khái quát toàn bộ nội dung công cuộc xây dựng, phát triển nền văn hóa Việt Nam trong bối cảnh hiện nay với nhiều vấn đề cụ thể.

Trước hết, cần xác định, “giá trị văn hóa là do con người ở mỗi xã hội nhất định sáng tạo ra trong quá trình lịch sử, nhưng một khi hệ giá trị văn hóa đã hình thành thì nó lại có vai trò định hướng cho các mục tiêu, phương thức và hành động của con người trong các xã hội ấy”⁴. Sức mạnh con người Việt Nam được tiếp cận theo hai yếu tố: sức mạnh thể chất và sức mạnh tinh thần, hay nói cách khác là sức mạnh của con người toàn diện, phát triển về nhân cách, đạo đức, trí tuệ, năng lực sáng tạo, thể chất, tâm hồn, trách nhiệm xã hội, nghĩa vụ công dân, ý thức tuân thủ pháp luật.

Tác giả đã nêu rõ lý do bàn về văn hóa - xác định vị trí, tầm quan trọng to lớn của văn hóa trong tổng thể phát triển quốc gia: “Văn hóa là hồn cốt của dân tộc, nói lên bản sắc của dân tộc. Văn hóa còn thì dân tộc còn,...”; xác định nội hàm khái niệm văn hóa theo nghĩa cốt lõi nhất: “Văn hóa là những hoạt động tinh thần của một xã hội, gồm có những lĩnh vực: giáo dục, khoa học, văn học, nghệ thuật, đạo đức (lối sống, cách cư xử, ứng xử giữa người với người,...). Văn hóa cũng bao gồm cả văn hóa vật thể và phi vật thể”⁵. Đây là nền tảng cơ bản để tác giả dẫn dắt đến nội dung quan trọng của văn hóa: Khái quát toàn bộ đường lối văn hóa của Đảng Cộng sản Việt Nam từ khi ra đời đến nay: từ Cương lĩnh Chính trị của Đảng năm 1930; Đề cương về văn hóa Việt Nam 1943, qua các kỳ Đại hội Đại biểu toàn quốc của Đảng, đến Nghị quyết đang thực hiện về văn hóa: Nghị quyết số 33-NQ/TW *Về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*. Điều đó thể hiện Đảng ta luôn coi trọng vai trò của văn hóa và hết sức quan tâm đến công tác xây dựng văn hóa trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng, phát triển đất nước.

Tiếp đó, cuốn sách đã tổng kết những thành tựu đã đạt được và những hạn chế, tồn tại, bất cập, yếu kém cần nhìn nhận thẳng thắn trong xây dựng văn hóa, con người, từ đó tìm ra những nguyên nhân nhằm đẩy mạnh hơn nữa việc chấn hưng và phát triển nền văn hóa Việt Nam trong thời gian tới. Trên cơ sở này, tác giả đã đưa trọng tâm vào việc triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng về lĩnh vực văn hóa với sự khẳng định chắc chắn: Phát triển văn hóa là một trong những vấn đề trọng tâm, một nội dung nổi bật trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

2. Thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam theo tinh thần tác phẩm

Trên cơ sở những thành tựu và hạn chế của xây dựng, phát triển văn hóa, con người thời gian qua, cũng như đề cập khái quát một số thời cơ, thách thức chính trong thời kỳ mới, tác phẩm đã đưa ra những nhiệm vụ, giải pháp thiết thực nhằm phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong

hiện tại và tương lai. Thực thi các nhiệm vụ và giải pháp này phù hợp với bối cảnh đất nước và từng địa phương chính là hiện thực hóa các nội dung chính về văn hóa trong tác phẩm.

** Một số nhiệm vụ xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam:*

Thứ nhất, khơi dậy mạnh mẽ hơn nữa tinh thần yêu nước, ý chí tự cường, tinh thần đoàn kết, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc của toàn dân tộc; phát huy cao độ những giá trị văn hóa, sức mạnh và tinh thần cống hiến của mọi người Việt Nam, tạo nguồn lực nội sinh và động lực đột phá để thực hiện thành công mục tiêu phát triển đất nước đến năm 2025, 2030, tầm nhìn 2045 mà Đại hội XIII của Đảng đã đề ra.

Nghị quyết số 33-NQ/TW *Về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước* đã xác định yêu nước là giá trị hàng đầu của con người Việt Nam, ý chí tự lực, tự cường, đoàn kết toàn dân là những đặc điểm nổi trội của truyền thống Việt Nam. Trong Đại hội XIII, tinh thần yêu nước, ý chí tự cường, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc được nhấn mạnh ở mọi phương diện, luôn đi cùng với nhau, có mối quan hệ gắn bó, tạo nguồn lực nội sinh và động lực đột phá để thực hiện thành công mục tiêu phát triển đất nước.

Thứ hai, xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hóa, giá trị của quốc gia - dân tộc; kết hợp nhuần nhuyễn những giá trị truyền thống với giá trị thời đại. Trong hội thảo quốc gia *Hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam trong thời kỳ mới*, tổ chức ngày 29-11-2022, một nhà khoa học khẳng định: “Sự nghiệp xây dựng, phát triển bền vững đất nước không thể thành công nếu không có những con người, và nhân lực tương ứng. Sẽ là sai lầm nếu chỉ nhấn mạnh vào khía cạnh kỹ thuật, công nghệ mà xem nhẹ khía cạnh con người, nhân lực, hệ giá trị”⁶. Các hệ giá trị được tác phẩm chỉ ra:

Hệ giá trị quốc gia: hòa bình, thống nhất, độc lập, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hạnh phúc.

Hệ giá trị văn hóa: dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học.

Hệ giá trị gia đình: ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh.

Hệ giá trị con người: yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo.

Thứ ba, phát triển toàn diện và đồng bộ các lĩnh vực văn hóa, môi trường văn hóa, đời sống văn hóa như bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc; phát triển văn học, nghệ thuật; nâng cao hiệu quả hoạt động của các phương tiện thông tin đại chúng; đẩy mạnh xây dựng môi trường và đời sống văn hóa lành mạnh, gắn với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”...

Đặc biệt, cần khắc phục sự chênh lệch về trình độ phát triển và hưởng thụ văn hóa giữa các vùng, miền của đất nước. Cần sử dụng hiệu quả hơn các thiết chế văn hóa, các mô hình văn hóa hiện có để góp phần nâng cao chất lượng hưởng thụ văn hóa của các tầng lớp dân cư, như các nhà văn hóa phường xã, trung tâm học tập cộng đồng, trung tâm văn hóa quận, huyện...; các mô hình văn hóa cộng đồng như biểu diễn văn nghệ đường phố, giao lưu văn hóa miễn phí, sinh hoạt văn hóa truyền thống (hát bội, cải lương, ca nhạc trong các dịp lễ tết, lễ hội...). Các chương trình giải trí trên truyền hình, phát thanh cần hướng đến phục vụ cho đông đảo nhân dân.

Thứ tư, phát huy vai trò chủ thể sáng tạo, chủ thể thụ hưởng văn hóa là nhân dân. Đề cao, phát huy vai trò tiên phong của đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, của những người làm công tác văn hóa.

Người dân làm chủ trên các phương diện, trong đó có xây dựng sáng tạo văn hóa, cảm thụ văn hóa, phát triển đời sống văn hóa. Đảng và Nhà nước đã luôn quan tâm đến quyền lợi của Nhân dân trong hưởng thụ văn hóa. Hiến pháp năm 1992 chính thức ghi nhận quyền hưởng thụ các giá trị văn hóa vào văn bản pháp lý Việt Nam. Làm thế nào để người dân phát huy được vai trò sáng tạo các giá trị văn hóa thông qua chính các hoạt động văn hóa thường ngày; có điều kiện (cả điều kiện khách quan và chủ quan) để được hưởng thụ các giá trị văn hóa một cách công bằng, là trách nhiệm của Đảng và Nhà nước ta.

Phát huy vai trò tiên phong của đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, của những người làm công tác văn hóa, bởi đây lực lượng kế cận, là lớp hạt nhân văn hóa mới giúp chuyển tải, lan tỏa sâu rộng mọi đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước tới đông đảo quần chúng nhân dân trên lĩnh vực văn hóa. Họ có khả năng sáng tạo tri thức và tiếp cận nhanh công nghệ hiện đại, hội nhập nhanh chóng với xu thế phát triển của khu vực và thế giới, là lực lượng nòng cốt góp phần quyết định đến công cuộc xây dựng và phát triển văn hóa. Lời căn dặn của Tổng Bí thư trong bài viết dành cho các văn nghệ sĩ: “Các đồng chí cần thường xuyên học hỏi, đúc rút những bài học tốt từ các thế hệ đi trước để tiếp tục đi xa hơn, vững vàng hơn. Bài học đó phải chăng vẫn là: Khát vọng lớn lao, lý tưởng cao cả, hòa nhịp đập trái tim mình với nhịp đập trái tim toàn dân tộc, lẫn lộn với thực tiễn phong phú, sôi động của cuộc sống nhân dân”⁷, “Người nghệ sĩ phải tự đòi hỏi mình, vừa có bản lĩnh, sự tinh táo, vừa có cách nhìn, cách nghĩ và phương thức thể hiện mới trong sáng tạo nghệ thuật, phù hợp với thực tiễn phát triển của Việt Nam hôm nay”⁸. Có như vậy, trí thức, văn nghệ sĩ, những người làm công tác văn hóa mới thật sự trở thành đội ngũ tiên phong, nòng cốt trong công cuộc xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam.

Thứ năm, chú trọng xây dựng Đảng và hệ thống chính trị về văn hóa, về đạo đức; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, để Đảng ta và hệ thống chính trị của nước ta thật sự là đạo đức, là văn minh, tiêu biểu cho lương tri và phẩm giá con người Việt Nam. Xây dựng văn hóa trong lãnh đạo, quản lý; phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu theo tư tưởng, đạo đức, phong cách văn hóa của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nâng cao vai trò, năng lực lãnh đạo của Đảng; hiệu quả quản lý của Nhà nước; sự tham gia tích cực của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong sự nghiệp phát triển văn hóa.

Thứ sáu, xây dựng môi trường văn hóa số phù hợp với nền kinh tế số, xã hội số và công dân số, làm cho văn hóa thích nghi, điều tiết sự phát triển bền vững đất nước trong bối cảnh Cách mạng Công nghiệp lần thứ

tư. Khẩn trương phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, xây dựng thị trường văn hóa lành mạnh.

Cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0 đã làm cho nền văn hóa nước nhà bước vào không gian số với nhiều cơ hội và cũng đầy thách thức. Xây dựng môi trường văn hóa số là yêu cầu cần thiết hiện nay nếu muốn nền văn hóa Việt Nam hòa nhập được với thế giới, không đứng ngoài, đứng quá xa, tạo nên sự chênh lệch giữa nước ta và các nước khác. Theo Báo cáo tổng quan thị trường Digital Việt Nam năm 2022, đã có khoảng 72,1 triệu người sử dụng internet tại Việt Nam, chiếm 73,2% tổng dân số vào đầu năm 2022 (tăng khoảng 4,9% so với cùng kỳ năm 2021)⁹. Công nghệ số đang lan tỏa trong từng ngóc ngách của đời sống con người. Công tác quản lý văn hóa trên không gian mạng trong điều kiện hành lang pháp luật của ta vẫn còn thiếu và yếu, đặt ra yêu cầu xây dựng môi trường văn hóa số thực sự lành mạnh, trở thành nơi định hướng nhân cách, lối sống văn hóa cho toàn xã hội.

** Một số giải pháp xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam:*

Một là, tiếp tục nâng cao nhận thức và năng lực lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước trên lĩnh vực văn hóa để đáp ứng yêu cầu phát triển văn hóa, xây dựng con người Việt Nam trong thời kỳ phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

Đại hội XIII của Đảng vừa qua đã xác định: “Tiếp tục đổi mới toàn diện nội dung và phương thức lãnh đạo của Đảng, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước về văn hóa”¹⁰, xem đây là giải pháp cơ bản đầu tiên để phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong bối cảnh mới. Cấp ủy đảng và chính quyền các cấp phải nhận thức sâu sắc quan điểm trọng tâm: văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội để đưa vào chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Đối với nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước về văn hóa, Đại hội Đảng lần thứ XIII cũng chỉ rõ: Tăng cường đầu tư, khai thác và phát huy tối đa các nguồn lực văn hóa đi đôi với đổi mới nội dung, phương thức quản lý, khắc phục tình trạng

đầu tư dàn trải, kém hiệu quả; tăng cường kiểm tra, giám sát, bảo đảm hiệu quả đầu tư cao trong lĩnh vực văn hóa. Tại Hội thảo Văn hóa năm 2022 với chủ đề: “Thể chế, chính sách và nguồn lực cho phát triển văn hóa” (12 - 2022), nhiều ý kiến đã bàn đến công tác quản lý văn hóa, như “Định hình tư duy, phương thức quản lý văn hóa thống nhất hiệu quả xã hội với hiệu quả kinh tế, mục tiêu cao nhất là phục vụ lợi ích của cộng đồng và nhân dân... không ngừng đổi mới phương thức lãnh đạo và quản lý đối với sự nghiệp phát triển văn hóa, xác định và thực hiện sáng tạo, có hiệu quả những chiến lược và giải pháp lãnh đạo, quản lý phù hợp với từng nhóm đối tượng, lĩnh vực và địa bàn, vùng, miền cụ thể”¹¹. Việc đổi mới tư duy lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước về văn hóa luôn mang ý nghĩa quyết định cho các giải pháp tiếp theo trong phát triển văn hóa, xây dựng con người hiện nay.

Hai là, xây dựng, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ trực tiếp làm công tác văn hóa tương xứng với yêu cầu và nhiệm vụ phát triển văn hóa Việt Nam trong giai đoạn mới. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ văn hóa cho các cơ quan quản lý nhà nước các cấp, đặc biệt là năng lực xây dựng thể chế, chính sách, các chương trình và kế hoạch dài hạn. Đại hội XIII chỉ đạo cụ thể: “Đào tạo và phát triển đội ngũ cán bộ lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, tham mưu trong lĩnh vực văn hóa, văn nghệ, nhất là cán bộ chủ chốt thực sự am hiểu về văn hóa, có phẩm chất, bản lĩnh, năng lực chuyên môn, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ”¹². Cán bộ văn hóa nhất định phải có trình độ chuyên môn, am hiểu đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, có tầm nhìn sâu rộng, có khả năng vận động và thuyết phục các tầng lớp nhân dân tham gia vào công cuộc xây dựng và phát triển văn hóa.

Từng bước nâng cao tính chuyên nghiệp của đội ngũ cán bộ văn hóa thông qua quá trình tiêu chuẩn hóa, tuyển chọn và bồi dưỡng cán bộ. Đi đôi với công tác đào tạo, bồi dưỡng là công tác đổi mới chính sách đãi ngộ, sử dụng đối với đội ngũ những người làm công tác văn hóa. Điều chỉnh chế độ tiền lương, trợ cấp đối với những người hoạt động trong các bộ môn nghệ thuật đặc thù; đổi mới chính sách trọng dụng cán bộ văn hóa công tác ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Trong bối

cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng, để thích ứng với cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0, cùng với không ngừng củng cố trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, cán bộ văn hóa phải tự nâng cao kiến thức, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, ngoại ngữ.

Ba là, quan tâm hơn nữa đến việc bảo tồn, tôn tạo và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc

Bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc là giải pháp cơ bản của việc gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc, là cơ sở của sáng tạo giá trị mới trong văn hóa. Nếu ở Đại hội XII nhấn mạnh đến việc huy động sức mạnh của toàn xã hội nhằm bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc, hay xây dựng cơ chế để giải quyết hợp lý, hài hòa giữa bảo tồn và phát huy di sản văn hóa với phát triển kinh tế - xã hội, thì Đại hội XIII đưa ra giải pháp quyết liệt hơn: “Có kế hoạch, cơ chế và giải pháp xử lý đúng đắn mối quan hệ giữa bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống dân tộc trong xây dựng con người, phát triển kinh tế - xã hội”¹³. Hệ thống di sản văn hóa của ta trải khắp mọi miền đất nước chính là nguồn lực to lớn cho công cuộc xây dựng đất nước thông qua phát triển du lịch. Di sản văn hóa đã góp phần tạo nên nhiều sản phẩm du lịch đặc trưng cho du lịch Việt Nam, kết nối và đa dạng hóa các tuyến du lịch xuyên vùng và quốc tế. Làm tốt công tác bảo tồn, tôn tạo và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc chính là phát triển “sức mạnh mềm” của văn hóa Việt Nam, góp phần nâng cao sức mạnh tổng hợp quốc gia trong thời gian tới.

Bốn là, chú trọng xây dựng văn hóa ứng xử lành mạnh trong xã hội, phát huy những giá trị tích cực về thuần phong, mỹ tục của gia đình và xã hội

Đối với mỗi quốc gia, dân tộc, văn hóa ứng xử thường mang dấu ấn trong cách tư duy, cách giáo dục, cách hành xử của mỗi con người, tính nhân văn của cộng đồng, có tác động nhất định đến sự phát triển kinh tế - xã hội. Xây dựng văn hóa ứng xử lành mạnh trong xã hội với những chuẩn mực đạo đức, pháp luật là một yêu cầu cần thiết trong bối cảnh hiện nay, nhằm tạo ra môi trường văn hóa lành mạnh. Cần phát huy vai trò của những thế hệ đi trước, những người lớn tuổi, đội ngũ cán bộ, đảng viên có sức mạnh và tầm ảnh hưởng lớn đối với

cộng đồng xã hội. Hình thành lối ứng xử văn minh, lịch sự trong mỗi gia đình, nhà trường và xã hội, nhất là giáo dục đạo đức, hình thành nhân cách, trang bị những kỹ năng và lối sống đẹp cho trẻ em và thanh thiếu niên.

Thực hiện nghiêm túc Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 các khóa XI, XII và đặc biệt là các kết luận, quyết định của Hội nghị Trung ương 4 khóa XIII của Đảng mới đây về xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị.

Tác phẩm khẳng định: “Có thể nói, phát triển văn hóa là một trong những vấn đề trọng tâm, một nội dung nổi bật trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng. Đây là lần đầu tiên trong văn kiện Đại hội Đảng, Đảng ta đề cập một cách toàn diện và sâu sắc đến lĩnh vực văn hóa, từ chủ đề Đại hội đến các quan điểm, mục tiêu, định hướng lớn, nhiệm vụ trọng tâm, đột phá chiến lược”¹⁴. Các nội dung về văn hóa trong cuốn sách đang bàn thực chất là sự triển khai các vấn đề văn hóa của Đại hội XIII, chính là những quan điểm mang tính chất định hướng có ý nghĩa quyết định trong công cuộc xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Không phải hoàn toàn mới, song có thể khẳng định các định hướng trên đã mang tầm khái quát và có tính hệ thống logic, tập trung vào những mục tiêu trọng yếu nhất trong công cuộc xây dựng văn hóa, con người của đất nước hiện nay và thời gian đến.

1, 2, 3, 5, 7, 8, 14. Nguyễn Phú Trọng: *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb CTQG - ST, 2022, tr. 27, 157, 315, 158, 317, 322, 168.

4. Ngô Đức Thịnh: *Tiếp cận nghiên cứu nông thôn Việt Nam từ mạng lưới xã hội và vốn xã hội*, Tạp chí Dân tộc học, số 4/2008.

6. Ngọc Ánh: *Định hình hệ giá trị Việt Nam*, <https://tienphong.vn/>, 30-11-2022.

9. Vân Anh - Mai Hương: *Xây dựng môi trường văn hóa số thích ứng với xã hội hiện đại*, Tạp chí Văn hóa nghệ thuật số 506, tháng 8 - 2022.

10, 12, 13. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t. 1, Nxb CTQG - ST, 2021, tr.146, 146, 145.

11. Đinh Giang: *Hội thảo Văn hóa năm 2022: Thể chế, chính sách và nguồn lực cho phát triển văn hóa*, <https://tapchicongsan.org.vn/>, 18-12-2022.